

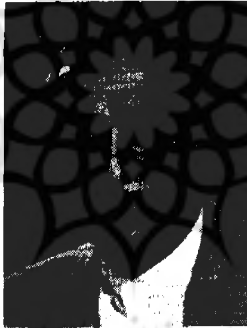
اشاره:

فرش دستباف ایران علاوه بر جنبه هنری و اصیل، از محصولات عمده صادرات غیرنفتی است که در سال‌های اخیر نوسان‌های زیادی را پشت‌سر نهاده است. ارزش صادرات فرش دستباف ایران در سال ۱۳۷۳ به بیش از ۱/۶ میلیارد دلار رسید، اما این رقم در سال ۷۴ به میزان ۹۶۲ میلیون دلار رسید و طبق برآوردهای غیررسمی در سال گذشته نیز حدود یک میلیارد دلار فرش به بازارهای خارجی صادر شده است.

از آنجا که فرش زمینه اشتغال برای بیش از ۸ میلیون نفر از نیروی کاری کشور (در بافت و فعالیت‌های جنبی فرش دستباف) ایجاد می‌کند، ارزش افزوده زیادی دارد و در مقابل ارزبری آن نیز ناچیز است. در حال حاضر نقش قابل توجهی در مجموعه صادرات غیرنفتی دارد. با وجود آنکه سهم فرش در ارزش کل صادرات غیرنفتی از حدود ۴۳ درصد در سال ۷۳ به حدود ۳۰ درصد در حال حاضر تقلیل یافته، اما از اهمیت و جایگاه آن در بازار اشتغال و تولید داخلی کاسته نشده است.

در صادرات فرش (رونق یا رکود) مقررات و ضوابط قانونی تأثیر بسزایی دارد و می‌تواند به گسترش یا محدودیت صدور آن بیانجامد که از نظر رونق بازار داخلی فرش و اشتغال روستاییان مهم است.

خبرنگار نشریه «بررسی‌های بازرگانی» در گفت‌وگو با آقای رضا قندی نصراللهی، صادرکننده فرش به بازار اروپا، درباره مقررات کنونی صدور فرش، تأثیر این مقررات بر بازار فرش ایران و... به بحث و تبادل نظر پرداخت که در این شماره با هم می‌خوانیم.

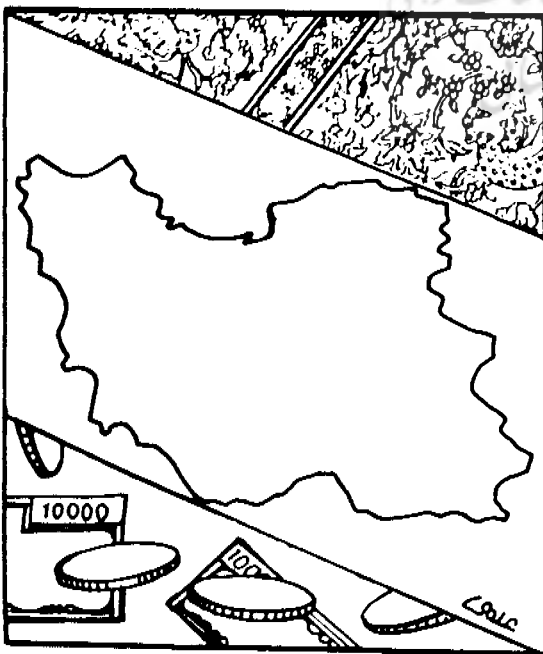
ضرورت سرعت در تدوین بخشنامه انتقال ارز حاصل از صادرات فرش به واردکنندگان

■ در سال گذشته از محل صادرات فرش چه میزان کالا وارد کشور شد و این رقم در سال جاری چقدر پیش‌بینی می‌شود؟

تا در سال گذشته حدود ۷۰۰ میلیون دلار کالا از محل صادرات فرش وارد کشور شد. به دلیل رونق نداشتن بازارهای خارجی برای فرش، باید منتظر ماند تا وضعیت صادرات فرش به بازارهای اروپایی روشن شود. در حال حاضر این بازارها به سوی تعطیلات تابستانی پیش می‌رود. از ماه سپتامبر (شهریور - مهر) بار دیگر فعالیت بازارهای اروپایی آغاز می‌شود. باید دید وضع بازار آن زمان چگونه می‌باشد.

■ برخی صادرکنندگان فرش از الزام به سپردن پیمان ارزی انتقاد می‌کنند. به نظر شما آیا حذف پیمان، اثرات مثبتی به بار خواهد آورد؟

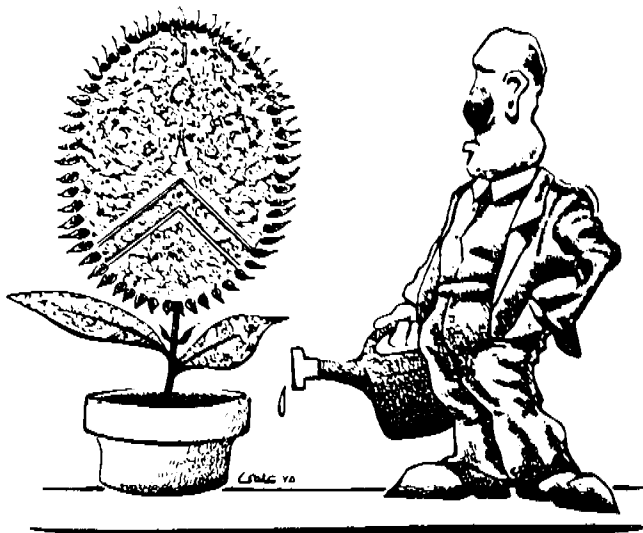
□ برداشتن پیمان صادرات فرش از سوی دولت به معنای

این سابقه در بازارهای بین‌المللی علیه فرش ایران به وجود آمده که صادرات و قیمت آن ثبات لازم را ندارد. مشتریان خارجی می‌دانند که در ۱۲ سال اخیر مقررات در جهت ارزان شدن فرش ایران تغییر کرده است. ارایه تسهیلات برای حفظ بازار، تاکنون به صادرات فرش زیان زده است. تغییر قوانین، از بین رفتن ارزش واقعی فرش و به عبارت دیگر تضعیف ریال را موجب شده و بازار فرش ایران را به دست صادرکنندگان چینی و هندی انداخته است. دیگر تجار فرش رغبتی ندارند که روی فرش ایران معامله کنند، زیرا قیمت آن پیوسته در حال کاهش است.

■ آیا در شرایط کنونی صادرات فرش صرفه اقتصادی دارد؟

□ در این برهه صدور فرش صرف ندارد، زیرا عوامل متعددی از جمله بالا بودن پیمان ارزی، چندنرخ بودن دلار و ضعف ریال، وضعیت نامطلوب اقتصاد اروپا و... وجود دارند.

○ برداشتن پیمان ارزی صادرات فرش به معنای فقدان نظارت بر صدور آن است، حتی اگر پیمان حذف شود باید صدور فرش توسط صادرکننده واقعی و صاحب‌نام انجام شود تا بازار آن حفظ شود.

از سوی دیگر سپردن پیمان ارزی برای صادرات فرش نیز مشکلاتی دربردارد. در حال حاضر صادرکنندگان غیرواقعی وارد بازار فرش شده‌اند و با پیمان‌فروشی و واسطه‌گری، اختلال ایجاد می‌کنند. فعالیت این گروه، میدان عمل برای صادرکنندگان واقعی و خوشنام را تنگ و بازار صادرات فرش ایران در اروپا را خراب کرده، به طوری که قیمت واقعی فرش به حد چشمگیری کاهش یافته است.

این گروه با پرداخت رشوه و حيله‌های دیگر، فرش را به صورت قاچاق و یا از طریق گمرک خارج می‌کنند. چندی پیش نیز یک باند ارزیاب دریافت‌کننده رشوه در گمرک کشف و اعضای آن دستگیر شدند.

از سوی دیگر صادرکنندگان غیرواقعی از کارت بازرگانی افراد مختلف استفاده می‌کنند و در مقابل هر دلار صادرات، مبلغی به صاحب کارت می‌پردازند. این عمل پیمان‌فروشی نام دارد. این گروه فقط منافع آنی را در نظر می‌گیرند و به روند بازار فرش توجه ندارند. آنها ارز حاصل از صادرات فرش را

فقدان نظارت روی صادرات آن است. حتی اگر پیمان ارزی حذف شود، باید صدور فرش توسط افراد صاحب‌نام و صادرکنندگان واقعی انجام شود. تصور می‌کنم با حذف پیمان ارزی، وضعیت از حالت کنونی وخیم‌تر خواهد شد و هر فردی اقدام به صدور فرش می‌کند، حتی افرادی که قصد سوءاستفاده از صدور فرش یعنی خروج سرمایه از کشور دارند، نیز به صادرات آن روی می‌آورند. این امر وضعیت بازارهای مختلف فرش ایران را خراب خواهد کرد و قیمت واقعی فرش از دست خواهد رفت.

■ در چه شرایطی وضع صادرات فرش بهبود پیدا می‌کند و رونق می‌یابد؟

□ بی‌ثباتی مقررات، بزرگ‌ترین لطمه را به صادرات فرش ایران زده است. دولت نباید قوانین را به سرعت عوض کند و باید دست‌کم سه سال ثابت بماند.

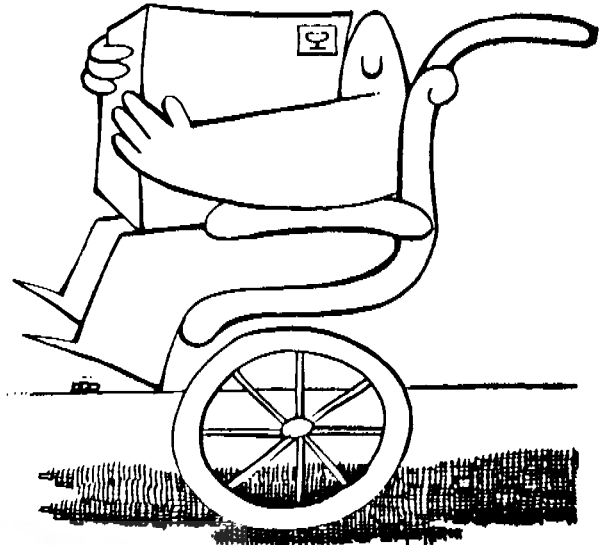
○ سال گذشته حدود ۷۰۰ میلیون دلار کالا از محل صادرات فرش وارد کشور شد. در سال جاری باید منتظر رونق بازار فرش اروپا بود.

که خریدار فرش ایران در خارج از کشور هستند، فرش موردنیاز خود را از مسافران خریداری می‌کنند. مسافران نیز که هزینه‌های گمرک و... را متحمل نشده‌اند، فرش را به قیمت ارزان عرضه می‌کنند و با این روش به بازار صادرات فرش اصیل ایرانی لطمه می‌زنند.

■ مراحل اجرایی سپردن پیمان ارزی برای صادرات فرش چگونه است؟

□ پس از اظهار فرش به گمرک از سوی صادرکننده، محموله توسط کارشناسان گمرک ارزیابی می‌شود و مبلغ پیمان ارزی معین می‌شود و صادرکننده متعهد است که این مبلغ را به سیستم بانکی واریز کند.

نرخ پیمان ارزی انواع فرش‌های صادراتی در جدولی که از سوی مرکز توسعه صادرات تدوین شده، اعلام گردیده است. بر مبنای این جدول مبلغ تعهد ارزی یا پیمان ارزی صادرکنندگان تعیین می‌شود. صادرکننده هشت ماه فرصت دارد تا فرش خود را بفروشد و پیمان ارزی خود را به سیستم بانکی پرداخت کند. بانک از بابت هر دلار پیمان ۳۰۰۰ ریال به صادرکننده پرداخت می‌نماید.

○ در حال حاضر صادرکنندگان غیرواقعی وارد صادرات فرش شده‌اند و با پیمان‌فروشی و واسطه‌گری اختلال ایجاد می‌کنند. آنها میدان عمل صادرکنندگان واقعی را تنگ و بازار فرش ایران در اروپا را خراب کرده‌اند.

■ مراحل اجرایی برای استفاده از ارز حاصل از صادرات فرش در قالب واردات در برابر صادرات چگونه است؟

□ پس از آنکه پیمان ارزی از سوی صادرکننده واریز شد، وی یا شخص دیگری که واردکننده می‌باشد به نام صادرکننده کالای مجاز (۲۹ قلم اعلام شده از سوی وزارت بازرگانی) را می‌تواند وارد کند. در حال حاضر اجازه انتقال ارز حاصل از صادرات فرش به واردکننده بخشنامه نشده است. با این وصف واردکننده بر اساس اعتماد به صادرکننده، سرمایه خود را برای واردات کالا به نام او به جریان می‌اندازد.

بهرتر است هر چه سریع‌تر دولت اجازه انتقال ارز حاصل از صادرات فرش به واردکننده را بخشنامه کند تا کار به صورت تخصصی پیش رود و امر واردات نیز از طریق واردکنندگان معتبر انجام شود.

نیز صرف واردات کالاهای غیرضروری می‌کنند. از آنجا که آنها فرش را به صورت قاچاق و بدون پرداخت عوارض دولتی خارج می‌نمایند، آن را به قیمت ارزان‌تر در بازارهای خارجی می‌فروشند و با این کار بازار فرش را خراب می‌کنند.

○ بی‌ثباتی مقررات، بدترین لطمه را به صادرات فرش زده است. مشتریان خارجی می‌دانند که در ۱۲ سال اخیر مقررات در جهت ارزان‌تر شدن فرش تغییر کرده است و به همین دلیل رغبتی به معامله روی فرش ایران ندارند.

اگر دولت فقط به صادرکننده واقعی اجازه صادرات فرش بدهد، بازار خارجی آن حفظ خواهد شد. در ضمن بهتر است دولت به صادرکنندگان واقعی اجازه دهد که ارز حاصل از صادرات برای واردات کالا (فهرست ۲۹ قلم کالای وزارت بازرگانی) را به واردکننده معتبر و واقعی انتقال دهد.

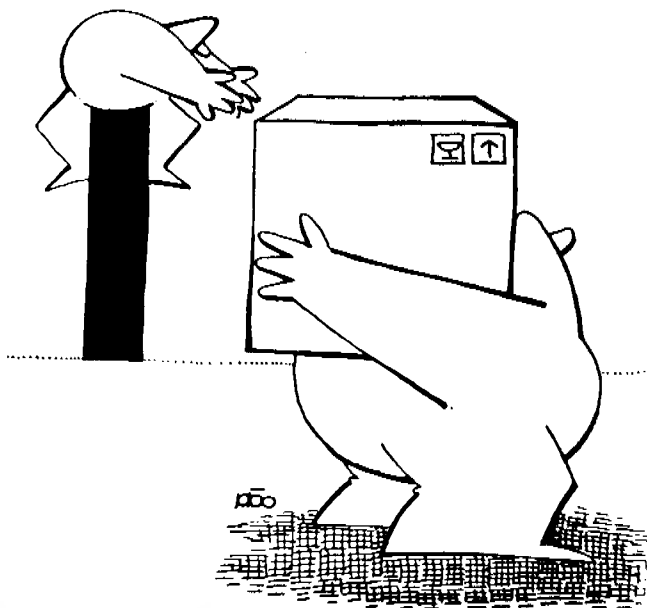
■ صدور فرش همراه مسافر چه تأثیری بر روند بازار صادرات فرش ایران دارد؟

□ این کار برای صادرات فرش زیان‌آور است. زیرا کسانی

است به شش ماه افزایش یابد تا آنها نیز راضی باشند.

■ آیا رقبای فرش ایران در بازارهای خارجی نیز با شرایطی در زمینه سپردن پیمان ارزی یا ورود کالا در برابر صادرات فرش روبه‌رو می‌باشند؟

□ خیر، آنها مرکزی دارند که پیوسته بازار فرش را زیر نظر می‌گیرد. زمانی که بازار رونق پیدا کند، تشویق‌های صادرات فرش را کاهش می‌دهند و هنگامی که بازار از رونق می‌افتد، این تشویق‌ها را افزایش می‌دهند. نوسان‌های بازار فرش پیوسته زیر نظر مرکز می‌باشد و در ضمن رقبای ایران با نرخ تثبیت‌شده‌ ارز روبه‌رو می‌باشند.

البته با روش کنونی مشکلات محاسبه مالیات نیز مطرح می‌باشد، زیرا مالیات بر واردات به صادرکننده انتقال می‌یابد، در حالی که در حقیقت مربوط به وی نمی‌باشد.

○ **مسافران از آنجا که هزینه گمرکی و دیگر هزینه‌های صادرات فرش را متحمل نمی‌شوند، فرش را با قیمت ارزان‌تر به خریداران خارجی می‌فروشند و به بازار فرش لطمه می‌زنند.**

■ آیا فهرست کالاهای اعلام شده از سوی وزارت بازرگانی (۲۹ قلم کالا) برای واردات در برابر صادرات کافی است؟

□ این فهرست پیش از این ۵ قلم کالا را دربرمی‌گرفت. به دلیل رونق نداشتن صادرات این فهرست به ۲۹ قلم کالا افزایش یافت که در شرایط فعلی مطلوب و کافی است.

■ آیا مهلت واریز پیمان ارزی و ثبت سفارش برای واردات کالا در برابر صادرات کافی است؟

□ طبق مقررات جدید کافی است. پس از واریز پیمان ارزی، چهار ماه فرصت برای واردات کالا وجود دارد. البته این مدت از نظر واردکنندگان کافی نیست و مشکلاتی دربردارد که بهتر

راهبسانان

ما راه را می‌شناسیم!

شرکت راهبسانان با مسئولیت محدود

حمل و نقل بین‌المللی و نمایندگی کشتیرانی
با ربع قرن تجربه در

- * حمل سراسری کالا با کامیون، کانتینر و فله
- * ترانزیت کالا به مناطق آزاد و آسیای میانه
- * بازرسی کالا در مبدأ و انبارداری در مقصد

تهران ۱۵۸۵۹ کریمخان زند، خردمند شمالی

شماره ۱۳۵، طبقه چهارم

صندوق پستی: ۴۵۸۴-۱۴۱۵۵

تلفن: ۲۱-۸۳۷۶۲۰، ۳-۸۸۲۵۹۰

فاکس: ۸۸۲۰۳۷۶، تلکس: ۲۱۳۳۱۹، ۲۲۶۳۲۷

